

Adresseliste

Trondheim, 26.11.2014

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2014/1274

Saksbehandler:
Jan Paul Bolstad

Vedtak om kvote for jakt på gaupe i region 7 - Nordland i 2015

Med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 16 og § 77 jf. lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet (viltloven) § 9, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, fatter Miljødirektoratet vedtak om kvote for jakt på gaupe i region 7 Nordland i 2015 i samsvar med Rovviltnemnda i region 7 sin anbefaling. Det åpnes for kvotefri jakt i områdene Lofoten og Vesterålen. For området fastsatt gjennom samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8 settes kvoten av Rovviltnemnden i region 8. For resten av Nordland samt samarbeidsområdet i region 6 settes kvoten til totalt 6 gauper, hvorav maksimalt 3 hunddyr (over ett år). Nærmere vilkår følger av dette vedtak.

Kvotejakt er en ordinær jakt på et bestemt antall individer av en viltart med hjemmel i naturmangfoldloven § 16, der kvoten er fastsatt av offentlig myndighet. Ved fastsettelse av kvote for jakt på gaupe skal det særlig legges vekt på om arten produserer et høstingsverdig overskudd og om den har ressursbetydning. I tillegg skal det legges vekt på jakt- og fangsttradisjon i området, og på den skade viltet gjør.

Et uttak av totalt 6 gauper vurderes ikke å være til skade for bestandens overlevelse.

Bakgrunn

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004), fastsatte Stortinget nasjonale bestandsmål for gaupe, jerv, brunbjørn, ulv og kongeørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriftens §§ 8, 10 og 11 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene.

Rovviltforskriften § 7 (Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden):

Rovviltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 når bestanden av den

enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndens myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. Tilsvarende skal nemndens myndighet for gaupe og jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt. (...)

Miljødirektoratet viser til NINA rapport 1049 om antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2014. Før jakt i 2014 ble det estimert 53,5 familiegrupper i Norge, og gaupebestanden ligger under det nasjonale målet på 65 årlige familiegrupper. Siden 2009 har antall familiegrupper blitt redusert med 7-14 % årlig og den største nedgangen de to siste årene er i region 7 med seks færre familiegrupper før jakt i 2014 sammenlignet med før jakt i 2013. Gjennomsnittet de tre siste år i region 7 er under det nasjonale bestandsmålet på 10 årlige ynglinger og nemnda har ikke myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe i regionen.

Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt dersom situasjonen tilsier det, jf. rovviltforskriften § 13. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning.

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet (viltloven) og forskrift 18.mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for Miljødirektoratet sitt vedtak i saken.

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivarettatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sin naturlige utbredelse. Tiltak etter naturmangfoldloven skal midlertidig avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i et annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom de regionale forvaltningsplanene for rovvilt som er utarbeidet av rovviltnemndene.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere i vedtaket. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse. Vedtaket gjelder kvote for jakt på gaupe og det er ikke aktuelt å stille fordyrende vilkår i vedtaket. Miljødirektoratet anser derfor ikke § 11 som relevant i saken.

Det vises til naturmangfoldloven § 16 og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 16 (høsting av vilt og lakse- og innlandsfisk):

Vedtaket om å tillate høsting av vilt treffes med hjemmel i lov 29.mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltoven).

(...)

Ved avgjørelse om å tillate høsting og om fremgangsmåte ved høsting skal det videre legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkning høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring og rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Direktoratet for naturforvaltnings myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Direktoratet for naturforvaltning kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt for gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen

tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Miljødirektoratet viser videre til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 hvor det ble inngått et nytt enstemmig rovviltforlik. Det fremgår av forliket at norsk rovviltforvaltning fremdeles skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Rovviltforliket i 2011 legger videre til grunn at det er et mål at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Dagens praksis med at de regionale rovviltnemndene har myndighet til å fastsette kvoter for jakt og lisensfelling for arter der regionalt bestandsmål er oppnådd videreføres. Samtidig er det understreket at også i de tilfeller *der bestandsmålet ikke er nådd*, skal rovviltnemndenes syn tillegges betydelig vekt. Direktoratet har mottatt anbefaling fra rovviltnemnda i region 7 om kvote og områdeavgrensning for jakt på gaupe i 2015.

Rovviltnemndas anbefaling:

Med bakgrunn i kjente registreringer av gaupe i fylket, tapsbildet til sau og rein og føringer i Stortingets rovviltforlik og vedtatte forvaltningsplan for rovvilt i region 7 - Nordland, anbefaler Rovviltnemnda i Nordland følgende:

Rovviltnemnda foreslår at det åpnes for kvotefri jakt i Lofoten og Vesterålen i samsvar med praksis fra tidligere år. Videre ønsker vi at fastlandet nord for Rombaken inngår i kvote satt av Rovviltnemnda i region 8 i samsvar med samarbeidsavtale mellom region 7 og 8. For resten av Nordland foreslår vi en kvote på 6 gauper, fordelt som følger:

- *1 gaupe på deler av kysten i midt fylket og nord fylket (Hamarøy, Steigen og Sørfold kommuner vest for E6, samt hele Rødøy og Meløy kommuner)*
- *1 gaupe i Rana og Hemnes kommuner*
- *1 gaupe i Beiarn og Saltdal kommuner unntatt Junkerdal*
- *1 gaupe i Vefsn, Grane og Hattfjelldal kommuner*
- *1 gaupe på deler av kysten i sør (Hele Sømna kommune, Brønnøy kommune vest for rett linje Tarmaunbotn-Jektvika, Bindal kommune nord for Tosenfjorden og Bindal kommune vest for Kollbotnet, samt de delene av Nord-Trøndelag som inngår i samarbeidsområdet)*
- *1 fritt dyr som i løpet av jakta kan fordeles av Fylkesmannen i samråd med Rovviltnemnda*
- *Hunndyrkvote: 3 hunngauper over ett år*

Miljødirektoratet sin vurdering

Forvaltningsmessige rammevilkår:

Gaupe som art er i dag fåtallig, og det kreves forvaltningsmessige tiltak for å sikre overlevelsen. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltningen av gaupe og de andre store rovviltartene. Hensynet til

levedyktige næringsvirksomheter i landbruket, samt hensynet til bosetting og livskvalitet i områder med rovvilt, medfører at forvaltningen ikke kan legges opp på en slik måte at det overordnede hensynet til rovvilt alene kan tillegges vekt. Forvaltningen må derfor være differensiert. Det innebærer at bruken av ulike tiltak og virkemidler må legges opp på en måte som så langt det er mulig differensierer mellom de ulike interesser i ulike geografiske områder. Det er likevel et generelt vilkår at tillatelse til felling bare kan gis dersom fellingen ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse.

Rovviltnemnda i region 7 har vedtatt en regional forvaltningsplan for rovvilt i sin region. I forvaltningsplanen vektlegges prinsippet om geografisk differensiering. Differensieringen bygger på de nasjonale bestandsmål for de enkelte rovviltartene i regionen. Ved vurderinger om felling eller jakt legges det vekt på føringer i regional forvaltningsplan.

Om kvotejakt:

Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller jaktbarhetskriteriene som er fastsatt i naturmangfoldloven § 16, tredje ledd. Det skal særlig legges vekt på om arten produserer et høstingsverdig overskudd, og om den har ressursbetydning. I tillegg skal det legges vekt på jakt- og fangsttradisjon i vedkommende område, og på den skade viltet gjør. For at den skadereduserende effekten skal være størst mulig er det viktig at kvotejakten i sterk grad styres mot områder med skadeproblemer. Det er kvotejakt (eller lisensfelling) som skal være den normale beskatningsformen også i fremtiden for å redusere skade som gaupe påfører bufe- og tamreinnæring, jf. St.meld. nr. 15 (2003-2004).

Om overvåking av gaupe og bestandssituasjonen i Norge og region 7:

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet vil vise til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, NINA rapport 1049 datert juni 2014 vedrørende bestandsstatus for gaupe og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Direktoratet vurderer at det ikke er tilfelle i denne saken.

Bestanden av gaupe i Norge blir primært overvåket ved å registrere antall familiegrupper av gaupe i perioden 1. oktober til 28(29) februar. I NINA rapport 1049 går det fram at det er registrert henholdsvis 69, 59 og 53,5 familiegrupper av gaupe på landsbasis i årene 2012, 2013 og 2014. Direktoratet konstaterer at gaupebestanden for andre året på rad er under det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger som er fastsatt i Innst. S. nr. 174 (2003-2004).

Bestandsovervåkingen av gaupe i Nordland viser store årlige svingninger, og bestanden har siden 2000 ligget under det nasjonale fastsatte bestandsmålet på 10 årlige ynglinger bortsett fra 2009 og 2013. Sist vinter ble det registrert fire familiegrupper. Den store årlige variasjonen i bestandsstørrelse kan skyldes flere forhold, ett er variasjoner i antall voksen

hunngauper som får unger mellom år, et annet er bestandsstørrelser og innvandring av gauper fra naboregioner og Sverige. Rapport nr. 1-2014 om bestandsovervåking av gaupe i Skandinavia utgitt av Rovdata og Viltskadesenteret i Sverige, viser en bestandsnedgangen i begge land de siste tre årene. I det nordlige forvaltningsområdet for gaupe i Sverige, som blant annet grenser til Nordland, er antall familiegrupper halvert de te siste årene.

Roviltnemnda i region 7 har tidligere påpekt at den ikke er fornøyd med registreringen av gaupe, da den i for stor grad er basert på frivillighet. Nemnda registrerer at forholdet mellom godkjente familiegrupper og omsøkte og erstattede tap ikke samsvarer. Med bakgrunn i dette påpeker derfor Roviltnemnda behovet for en ordning med et statlig ansvar (SNO) slik som ved bestandsregistrering av jerv.

På norsk side antas det at antall verifiserte familiegrupper ligger nær det faktiske antall familiegrupper i populasjonen, og at antall familiegrupper kan benyttes for å beregne populasjonsstørrelse på en tilfredsstillende måte. Denne antagelsen understøttes av data over flere år på oppdagbarheten hos radiomerkede hunngauper med unger. Allikevel vil enkelte familiegrupper ikke bli registrert på grunn av dårlige sporforhold eller at det ikke meldes inn observasjoner av familiegrupper. Miljødirektoratet viser til at det meste av registreringsarbeidet er gjort av lokale folk på frivillig basis, både tilfeldig observasjoner og gjennom registreringslinjer i regi av Norges jeger og fiskerforbund. Samtidig har SNO, gjennom instruks for overvåking av gaupe, mulighet til å drive aktivt søk i områder det mistenkes å være familiegrupper.

Avgang av gaupe i 2014:

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Så langt i 2014 er det skutt 13 gauper i fylket under kvotejakt og skadefelling. I tillegg er det registrert annen avgang på én gaupe.

Skadepotensialet på husdyr:

Gaupe er sammen med jerv den arten som forårsaker størst tap av sau og rein i Nordland. Erstatningsoppgjørene for sau drept av fredet rovvilt viser at tapene til gaupe har gått noe ned de siste årene. I perioden 2010 til 2013 er det årlig erstattet mellom ca 1000 og 1450 sau og lam drept av gaupe. Foreløpige tall for 2014 viser at omsøkte tap til gaupe har gått noe ned sammenlignet med 2012 og 2013.

For rein har omsøkte tap til gaupe gått noe ned siste reindrifftsår i forhold til forrige reindrifftsår. Totalt de siste fem reindrifftsårene er det erstattet mellom 1150 og 1400 rein drept av gaupe.

Tapet til sau og rein er spredt over store deler av fylket, men med et tyngdepunkt fra Saltdal og sørover som følge av størst bestand av gaupe og mange viktige beiteområder for sau og rein i området.

Om arealdifferensiering i rovviltregion 7:

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller i henholdsvis prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder. Direktoratet viser til tidligere kommentarer knyttet til forvaltningsplanen og arealdifferensiering. Prioriterte kalvings - og beiteområder for rein og sau er svært fragmenterte og det vil blant annet være vanskelig å styre kvoter for kvotejakt til prioriterte beiteområder og kalvings land. Tilsvarende vil områder prioritert for yngling av gaupe være svært fragmentert, og det vil være utfordrende å oppnå bestandsmålet for gaupe utenfor områder prioritert for beitedyr.

Konklusjon

Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold anser Miljødirektoratet det forsvarlig å fastsette en begrenset kvote for jakt på gaupe innenfor nærmere avgrensede områder i Nordland i 2015. Vi har i vårt vedtak fulgt anbefalingen fra Rovviltnemnda i region 7 - Nordland. Uttak i samsvar med kvotevedtaket vurderes ikke å være til skade for bestandens overlevelse.

Det åpnes for kvotefri jakt i Lofoten og Vesterålen i samsvar med praksis fra tidligere år. For området nord for Rombaken inngår kvote satt av Rovviltnemnda i region 8. For resten av Nordland samt samarbeidsområdet i region 6, settes kvoten til totalt 6 gauper, hvorav maksimalt 3 hunner over ett år. Kvoten fordeles som følger:

- 1 gaupe på deler av kysten i midtfylket og nordfylket (Hamarøy, Steigen og Sørfold kommuner vest for E6, samt hele Rødøy og Meløy kommuner)
- 1 gaupe i Rana og Hemnes kommuner
- 1 gaupe i Beiarn og Saltdal kommuner unntatt Junkerdal
- 1 gaupe i Vefsn, Grane og Hattfjelldal kommuner
- 1 gaupe på deler av kysten i sør (Hele Sømna kommune, Brønnøy kommune vest for rett linje Tarmaunbotn-Jektvika, Bindal kommune nord for Tosenfjorden og Bindal kommune vest for Kollbotnet, samt fastlandsdelen av Leka kommune og den delen av Nærøy kommune som ligger nord for Follafjorden/Innerfolda i Nord-Trøndelag)
- 1 fritt dyr som i løpet av jakta kan fordeles av Fylkesmannen i samråd med Rovviltnemnda. Det er særlig viktig at fritt dyr tildeles områder med skadeproblemer.

Særlige vilkår:

1. Kvotejakta varer fra 1. februar - 31. mars 2015. Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen fra jaktstart og frem til 28. februar. De tiltak som er mulige for å unngå at familiegruppe felles i denne periode, skal være iverksatt.
2. Fylkesmannen i Nordland administrerer kvotejakten og etablerer hensiktsmessige ordninger i forhold til oppdaterte resultater om felling og gjenstående kvoter, krav til rapportering fra jeger og gjennomføring av eventuelle ettersøk. Fylkesmannen administrerer i tillegg jakta i det aktuelle fellingsområde i region 6, jf. samarbeidsavtalen mellom rovviltnemndene i region 7 og region 6.
3. Fylkesmannen i Troms administrerer jakta i området nord for Rombaken jf. samarbeidsavtalen mellom rovviltnemndene i region 7 og region 8.

4. Miljødirektoratet kan til enhver tid stanse kvotejakten eller endre fastsatt kvote dersom nye bestandsopplysninger eller opplysninger om irregulær avgang tilsier det.
5. All avgang av gaupe innenfor regionen etter at vedtaket er fattet belastes aktuell kvote.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Terje Bø
seksjonsleder

Jan Paul Bolstad
seniorrådgiver

Kopi til:

Rovviltnemnda i region 7 Nordland c/o Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	BODØ
Fylkesmannen i Troms / Romssa Fylkkamánni	Postboks 6105	9291	Tromsø
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag / Noerhte-Trööndelagen fylhkenålma	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Rovviltnemnda i region 8 c/o Fylkesmannen i Troms / Romssa Fylkkamánni	Postboks 6105	9291	Tromsø
Rovviltnemnda i region 6 c/o Fylkesmannen i Nord-Trøndelag / Noerhte-Trööndelagen fylhkenålma	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Alle kommuner i Nordland			
Foreningen våre rovdyr	Postboks 195	2151	ÅRNES
WWF Norge	Postboks 6784 St. Olavs Plass	0130	OSLO
Norsk Bonde- og Småbrukarlag	Øvre Vollgt. 9	0158	OSLO
Norges Bondelag	Postboks 9354 Grønland	0135	OSLO
Norsk Sau og Geit	Postboks 104	1431	ÅS
Naturvernforbundet	Mariboës gate 8	0183	OSLO
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø